

2 SKYRIUS. PAMOKOS STRUKTŪRA. AIŠKŪS TIKSLAI

TIKSLAS

Pamokos plano rengimo ir aiškių tikslų kūrimo patarimai

IMONED konsorciumas

Klaudia Miśkowicz
ARID Asociacija

2 Skyrius. Pamokos struktūra. Aiškūs tikslai

2.1. Pamokos struktūra

Kiekviena pamoka turi turėti suplanuotą struktūrą, kurioje kiekviena jos dalis būtų susijusi su kitomis ir padėtų siekti konkretaus tikslo. Veikla per pamoką yra tarsi viena po kitos einančios laiptų pakopos - viena po kitos. Taigi loginės pamokos struktūros parengimas pamokos plane yra tiek pat svarbus, kiek ir sudėtingas.

Bendra struktūra

1. Pamoką pradėkite nuo ankstesnės pamokos (-ų) medžiagos peržiūros. Tam yra įvairių formų: atvira diskusija, klausimai, plakato su pagrindine informacija rodymas ir mokinių prašymas praplėsti temą. Taip pat galite paruošti viktoriną "Google" formose arba žaisti "Kahoot" (kahoot.com).
2. Pristatykite tikslus. Supažindinkite mokinius su tuo, ko jie išmoks ir kas bus svarbiausia.
3. Naują medžiagą pateikite mažais žingsneliais. Nepamirškite apie įvairius metodus ir priemones (filmus, plakatus, nukreipiančius klausimus).
4. Po kiekvieno žingsnio patikrinkite mokinių žinias - paruoškite trumpų užduočių, kurios suteiks mokiniams galimybę praktiškai panaudoti informaciją ir įtvirtinti naują medžiagą atmintyje.
5. Sistemingai teikite grįžtamąjį ryšį, pasakykite mokiniams, kas pavyko puikiai, o prie ko reikia papildomai padirbėti. Išsklaidykite visas abejones.
6. Laikas klausimams ir diskusijoms. Leiskite mokiniams išsakyti savo įspūdžius apie temą ir užduoti klausimus. Galite leisti kitiems mokiniams atsakyti. Toks apibendrinimo etapas bus kur kas veiksmingesnis nei tiesiog informacijos pakartojimas.
7. Individualaus darbo gairės. Paskatinkite mokinius paieškoti papildomos informacijos, pažiūrėti vaizdo įrašą apie temą, perskaityti straipsnį. Pateikite pavyzdžių. Pasiūlykite įdomių namų darbų.

Praktiniai patarimai kaip parengti pamokos planą

Geras pamokos planas didina mokymo proceso veiksmingumą, nes pagal jį pamokos etapai išdėstomi logiška tvarka, o mokytojui suteikiama galimybė stebėti pamokos eigą ir ją keisti.

Rengiant pamokos planą verta žinoti keletą praktinių taisyklių.

- Pagalvokite apie grupę, kuriai ruošiate pamoką. Kokie jų poreikiai ir interesai? Kokie metodai jiems tiks? Koks darbas šioje grupėje yra veiksmingiausias?
- Pirmiausia nusistatykite tikslus. Kokių žinių ir įgūdžių norite išmokyti? Kurie iš jų yra svarbiausi, o kurie papildomi? Pasistenkite, kad tikslai būtų kuo praktiškesni. Susiekite juos su realaus gyvenimo poreikiais.
- Pasirinkite metodus, kurie bus tinkamiausi tikslams pasiekti konkrečioje grupėje. Būkite kūrybingi, mąstykite nestandartiškai. Stebinantys, net šokiruojantys metodai sudomina mokinius ir padeda jiems įsiminti medžiagą.
- Pamokos planas turėtų būti lankstus. Niekada nežinote, kas nutiks per pamoką. Kai kuriems klausimams nagrinėti vienoje grupėje reikia daugiau laiko, o kitoje - mažiau. Kartais prasideda

nuostabi diskusija - kai pamokos planas lankstus, nereikia jos trumpinti, nes žinote, kad dar turite laiko pamokos planui įvykdyti. Be to, būkite pasiruošę pokyčiams: jei grupė pasiūlo kitą pratimą arba jei jums staiga kyla kita idėja, padarykite tai.

- Pasiruoškite savo pratimus. Nepasikliaukite kitų parengtomis užduotimis. Išplėskite pamokas specialiai konkrečiai grupei sukurtais užduotimis.
- Nepamirškite apie vertinimo formas. Pagalvokite, kaip galėtumėte patikrinti mokinių žinias ir įgūdžius. Skirtingose pamokos dalyse pateikite labai trumpas tikrinimo užduotis.

Paskaita, diskusija – kaip tam pasiruošti?

Paskaita:

- Paskaita neturėtų būti labai ilga, ypač per internetines pamokas. Pakaks 5 minučių paaiškinimo, tada galite paprašyti mokinių atlikti keletą užduočių, patiems ieškoti informacijos, diskutuoti ir pan.
- Stenkitės pateikti 2 ar 3 pagrindinius dalykus. Juos paryškinkite ir paaiškinkite. Aiškiai pažymėkite, kuri informacija yra svarbiausia.
- Galite naudoti įkyrius klausimus, kurie išlaikys mokinių dėmesį ir padės jiems sekti jūsų samprotavimus.
- Padėkite sau naudodami paveikslėlius, pristatymus, plakatus ir pan.
- Naudokite pavyzdžius iš mokinių gyvenimo ir jų interesų srities. Juokai nėra draudžiami, jie netgi pageidautini.
- Nepamirškite paruošti užduoties, kuri patikrintų, kaip mokiniai suprato paskaitą.

Diskusija:

- Prieš pamoką pasiruoškite diskusijai. Parinkite klausimus ir pritaikykite tinkamą diskusijos formą.
- Diskusijos metu per daug nekalbėkite. Leiskite mokiniams išsakyti savo nuomonę, polemizuoti, patiems rasti atsakymus. Būkite moderatoriumi, suteikite balsą, stebėkite, kad diskusija nenukryptų nuo temos.
- Rengdami klausimus pagalvokite apie tikslus: klausimai gali būti labai konkretūs ir nedviprasmiški, tačiau galite parengti ir bendrus bei dviprasmiškus klausimus, kad sužadintumėte mokinių smalsumą ir paskatintumėte jų kūrybiškumą.
- Pagalvokite, kaip įtraukti visus mokinius. Mokytojo ir dviejų mokinių pokalbis neatitinka tikslų.
- Padarykite diskusiją dinamišką - ji negali būti nuobodė! Užduokite keblų ir neakivaizdžių klausimų. Reikalaukite konkrečių, glaustų atsakymų.
- Yra daug įdomių diskusijų formų.
 - Galite užduoti bendrą klausimą ir paprašyti mokinių užrašyti atsakymus lipniuose "Padlet" lapeliuose. Tada paprašykite mokinių suskirstyti panašius atsakymus į grupes ir įvardyti kategorijas. Pabaigoje paprašykite mokinių aptarti atsakymus.
 - Paprašykite, kad vienas mokinytis pateiktų argumentą, tada paprašykite kito mokinio jį pakomentuoti. Paklauskite likusių, ar jie sutinka ir kokie yra jų argumentai.

- Naudodamiesi "Microsoft Teams", "Zoom" ar kita internetine priemone sukurkite mažas grupes po 2 mokinius. Paprašykite jų 2 minutes aptarti klausimą. Tada sukurkite grupę iš 4 mokinių ir paprašykite jų dar kartą aptarti problemą. Tada tai padarykite kartu.\
- Taip pat galite pasiūlyti asinchroninę diskusiją kaip namų darbą. Galite sukurti "WhatsApp" grupę ir paprašyti, kad mokiniai po pietų kiekvienas savo laiku aptartų problemą (kiekvienas mokinys turėtų parašyti bent po vieną argumentą).

2.2. Aiški ir konkreti didaktika ir mokymosi tikslai

Gebėjimas išsikelti aiškius tikslus yra pirmasis veiksmingo mokymo žingsnis. Tai padeda pamokos dalį įtraukti į platų mokymosi kontekstą ir išlaikyti vieną mokymo strategiją viso mokymo proceso metu. Galvodami apie tikslus, nustatote "kodėl", kuris lieka už visos pamokos metu vykdomos veiklos.

Yra kelios praktinės gairės, kurios padeda sukurti aiškius mokymosi tikslus.

- Kai jūs ruošiatės pamokai ir nustatote tikslus, paklauskite savęs konkrečių klausimų:
 - Ką mokiniai žinos po pamokos? Kokių įgūdžių jie įgis?
 - Kaip mokiniai galės parodyti, kad išmoko medžiagą?
 - Kaip galėčiau apibrėžti šios pamokos sėkmę?
- Tikslai turi būti sudėtingi, bet pasiekiami.
- Nustatykite didelius ir mažus tikslus. Didžiųjų nebūtina pasiekti per vieną pamoką, tačiau gerai žinoti, kad pamoka yra vienas iš žingsnių dideliame tikslui pasiekti.
- Maži tikslai turėtų būti labai konkretūs.

Pavyzdys. Nerašykite: "mokyti apie XIX a. antrosios pusės literatūrą".

Užuot kūrę kelis konkrečius ir aiškius tikslus. Rašykite: "Jei norite, kad jūsų tikslas būtų pasiekti bent vieną svarbų tikslą, rašykite: "Įgyvendinkite šį tikslą:

- "mokiniai gebės paaiškinti pagrindinius XIX a. antrosios pusės literatūros bruožus".
- "mokiniai gebės įvardinti svarbiausias XIX a. antrosios pusės rašytojų knygas".
- "mokiniai gebės paaiškinti realizmo ir natūralizmo sąvokas".
- Papasakokite mokiniams apie tikslus ir kaip ketinate jų siekti. Tikslus suformuluokite taip, kad mokiniams būtų įdomu ir skatintų jų susidomėjimą. Taip pat galite jų paklausti, kokios yra jų idėjos šiems tikslams pasiekti.
- Nepamirškite apie tikslus, kai rengsite bandomąją veiklą. Užduotys turėtų vesti prie tikslų pasiekimo.

Trumpai tariant, efektyvios pamokos tikslai turi būti:

- konkretūs,
- pamatuojami,
- pasiekiami,
- realistiški,
- įdomūs.

Šaltiniai

Best, J. (2019). *Why Are Lesson Goals So Effective?*. 3P Learning.

<https://www.3plearning.com/blog/setting-lesson-goals/>

Creating a Good Lesson Plan: Structure and Organization. (n.d.). PLB.

<https://k12teacherstaffdevelopment.com/tlb/creating-a-good-lesson-plan-structure-and-organization/>

Curwin, M. (2017). *5 Ways to Make Class Discussions More Exciting*. Edutopia.

<https://www.edutopia.org/blog/make-class-discussions-more-exciting-richard-curwin>

Denman, M. (2005). *How to Create Memorable Lectures*. Stanford Tomorrow's Professor Postings.

<https://tomprof.stanford.edu/posting/790>

Gonzalez, J. (2015). *The Big List of Class Discussion Strategies*. Cult of Pedagogy.

<https://www.cultofpedagogy.com/speaking-listening-techniques/>

Romano, A. (2018). *5 Tips to Improve Your Lesson Plan*. NEA. [https://www.nea.org/professional-](https://www.nea.org/professional-excellence/student-engagement/tools-tips/5-tips-improve-your-lesson-plan)

[excellence/student-engagement/tools-tips/5-tips-improve-your-lesson-plan](https://www.nea.org/professional-excellence/student-engagement/tools-tips/5-tips-improve-your-lesson-plan)